

[Početna Stranica](#) > ... > [Obiteljskopравни Predmeti I Nasljeđivanje](#) > [Roditeljska Odgovornost – Skrbništvo Nad Djecom I Prava Na Kontakt](#) > [Latvia](#)

Roditeljska odgovornost – skrbništvo nad djecom i prava na kontakt

 Latvija

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Što u praktičnom smislu znači pravni pojam „roditeljska odgovornost”? Koja su prava i obveze nositelja roditeljske odgovornosti?

O djetetu skrbe roditelji dok ne postane punoljetno.

Roditeljska skrb znači pravo i obveza roditelja da se brine o djetetu i njegovoj imovini te ga zastupa kad je riječ o njegovim osobnim i imovinskim odnosima.

Skrbiti o djetetu podrazumijeva brigu o djetetu, nadzor nad njim te pravo određivanja njegova mjesta boravka.

Briga o djetetu podrazumijeva uzdržavanje djeteta, tj. osiguravanje hrane, odjeće, stambenog prostora i zdravstvene skrbi, osobne skrbi, obrazovanja i odgoja (osiguravanje psihičkog i fizičkog razvoja u skladu s djetetovom osobnošću, vještinama i interesima te pripremanje djeteta za koristan rad u društvu).

Roditeljski nadzor znači briga o djetetovoj sigurnosti i zaštita od opasnosti koju bi mogle predstavljati treće strane. Pravo određivanja djetetova mjesta boravka znači geografski odabir mjesta boravka i odabir stambenog prostora.

Briga o djetetovoj imovini znači održavanje i upotreba djetetove imovine na način da je se očuva i poveća njezina vrijednost.

2 Tko u pravilu ima roditeljsku odgovornost nad djetetom?

Roditelji koji žive zajedno zajednički ostvaruju roditeljsku skrb. Ako roditelji žive odvojeno, njihova se zajednička odgovornost nastavlja. Brigu o djetetu i nadzor nad njim mora osigurati roditelj s kojim dijete živi. Roditelji zajednički donose odluke o pitanjima koja bi mogla znatno utjecati na razvoj djeteta.

3 Ako roditelji nisu sposobni ili ne žele snositi roditeljsku odgovornost nad svojom djecom, može li se umjesto njih odrediti neka druga osoba?

Ako su zdravlje ili život djeteta ugroženi krivnjom roditelja (namjernim postupcima ili zanemarivanjem) ili roditelj zlorabljava svoja prava ili ne brine o djetetu niti ga nadzire te time ugrožava njegov tjelesni, psihički ili moralni razvoj, sud roditelju može oduzeti pravo na roditeljsku skrb.

Ako jednom roditelju oduzme pravo na roditeljsku skrb, sud drugom roditelju dodjeljuje pravo na samostalnu roditeljsku skrb. Ako taj drugi roditelj ne može skrbiti o djetetu na odgovarajući način te je dijete izloženo opasnosti ili ako su oba roditelja lišena prava na roditeljsku skrb, sud obiteljskom sudu (*bāriņtiesa*) nalaže da se za dijete osigura skrb izvan njegove obitelji.

4 Ako se roditelji razvedu ili prekinu odnos, kako se rješava pitanje roditeljske odgovornosti u budućnosti?

Ako roditelji žive odvojeno, njihova se zajednička odgovornost nastavlja. Brigu o djetetu i nadzor nad njim mora osigurati roditelj s kojim dijete živi. Roditelji zajednički donose odluke o pitanjima koja bi mogla znatno utjecati na razvoj djeteta. Sporovi između roditelja rješavaju se na obiteljskom sudu osim ako je zakonom propisano drukčije. Zajedničko ostvarivanje roditeljske skrbi prestaje dogovorom roditelja ili sudskom odlukom da se jednom roditelju dodijeli pravo na samostalnu roditeljsku skrb.

5 Ako roditelji postignu dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koje se formalnosti moraju poštovati kako bi taj sporazum postao pravno obvezujući?

Ako roditelji postignu dogovor o pitanju roditeljske odgovornosti i izvrše ga dobrovoljno, nije potrebno dobiti odobrenje bilo kojeg tijela ili suda.

6 Ako roditelji ne mogu postići dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koja je alternativa rješavanju spora a da se izbjegne izlazak pred sud?

U slučaju spora, neslaganja i razmirice rješava obiteljski sud.

Mirenje može biti djelotvoran način rješavanja nesuglasica u obitelji. Uz pomoć izmiritelja kao neutralne treće strane pokušava se pronaći rješenje spora koje je prihvatljivo za stranke tako da se uzmu u obzir njihova očekivanja i potrebe. U okviru [programa „Mirenje u obiteljskim sporovima”](#), koji se financira iz državnog proračuna i provodi ga Ministarstvo pravosuđa u suradnji s Vijećem ovlaštenih izmiritelja, obitelji mogu sudjelovati u petosatnim sastancima o mirenju čije troškove pokriva država, dok su za obitelji s niskim prihodima ili ugrožene obitelji pokriveni troškovi sedmosatnih sastanaka o mirenju.

7 Ako roditelji izađu pred sud, o kojim pitanjima u vezi s djetetom može odlučivati sudac?

Roditelj na sudu mogu zatražiti zajedničko ili samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi. Sudac prema potrebi odlučuje o pitanjima uzdržavanja, mjesta boravka itd. Roditelj s pravom na samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi vodi skrb o djetetu, što uključuje pravo djelovanja u djetetovo ime kad je riječ o njegovim osobnim i imovinskim odnosima te pravo određivanja djetetova mjesta boravka. Oba roditelja imaju obvezu i pravo održavati osobni odnos i izravan kontakt s djetetom. Ta se odredba primjenjuje i ako dijete više ne živi s obitelji ili s jednim ili oba roditelja. Roditelj koji ne živi s djetetom ima pravo primiti informacije o djetetu, osobito o njegovu razvoju, zdravlju, akademskim postignućima, interesima i životnim uvjetima. Spor o roditeljskoj skrbi potrebno je riješiti uzimajući u obzir interese i mišljenje djeteta, ako ga dijete može izraziti.

8 Ako sud odluči da jedan roditelj treba imati isključivu skrb nad djetetom, znači li to da on ili ona može odlučivati o svim pitanjima u vezi s djetetom a da se prethodno ne savjetuje s drugim roditeljem?

Roditelj koji samostalno ostvaruje roditeljsku skrb nad djetetom ima prava i obveze koja iz toga proizlaze. Roditelji su obvezni osigurati uzdržavanje djeteta u skladu sa svojim sposobnostima i financijskim mogućnostima. Otac i majka dužni su uzdržavati dijete dok se ono ne bude moglo samo uzdržavati.

Odgovornost za uzdržavanje djeteta ne prestaje ako dijete više ne živi s obitelji ili ako više ne živi s jednim roditeljem.

Pri odlučivanju o dodjeli prava na samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi sudovi uzimaju u obzir okolnosti predmeta, tj. s kojim roditeljem dijete živi u trenutku podnošenja zahtjeva i koji roditelj svakodnevno vodi skrb o

djetetu. Dijete ima pravo održavati osobni odnos i izravan kontakt s oba roditelja (prava na kontakt). Oba roditelja imaju obvezu i pravo održavati osobni odnos i izravan kontakt s djetetom. Roditelj koji ne živi s djetetom ima pravo primiti informacije o djetetu, osobito o njegovu razvoju, zdravlju, akademskim postignućima, interesima i životnim uvjetima. Dodjeljivanje prava na samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi nad djetetom jednom roditelju ne podrazumijeva oduzimanje prava na skrb drugom roditelju.

9 Ako sud odluči da roditelji trebaju imati zajedničku skrb nad djetetom, što to znači u praksi?

Ako oba roditelja zajednički ostvaruju roditeljsku skrb nad djecom, oba roditelja mogu djelovati u ime svoje djece u njihovim osobnim i imovinskim odnosima. Roditelji zajednički donose odluke o svim pitanjima koja se odnose na razvoj djeteta.

10 Kojem se sudu ili tijelu trebam obratiti ako želim podnijeti zahtjev za roditeljsku odgovornost? Koje se formalnosti moraju poštovati? Koje dokumente trebam priložiti zahtjevu?

Zahtjevi o pravu na skrb i pravu na kontakt podnose se sudu u mjestu boravka djeteta. Registrirano boravište roditelja djeteta smatra se boravištem djeteta u zahtjevima povezanim s pravom na skrb i pravom na kontakt. Ako se registrirana mjesta boravka djetetovih roditelja nalaze u različitim upravnim područjima, boravištem djeteta smatra se registrirano boravište roditelja s kojim dijete živi. Ako roditelji djeteta ili dijete nemaju registrirano boravište, boravištem djeteta smatra se boravište roditelja.

Tužbu bi trebalo podnijeti u skladu s člankom 128. Zakona o parničnom postupku (*Civilprocesa likums*). Članak 129. Zakona o parničnom postupku primjenjuje se na dokumente koji se prilažu tužbi.

Tužbi se može priložiti i mišljenje obiteljskog suda o tom pitanju.

11 Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima? Postoji li hitni postupak?

Sudski postupci u građanskim predmetima uređeni su latvijskim Zakonom o parničnom postupku. Sud prioriteto razmatra predmete koji se odnose na zaštitu prava i interesa djeteta. Sud traži mišljenje obiteljskog suda o pitanjima dodjele roditeljske skrbi, brige o djetetu i postupku ostvarivanja prava na kontakt te poziva zastupnika da sudjeluje u sudskoj raspravi i sazna mišljenje djeteta ako ga dijete može izraziti s obzirom na svoju dob i razinu zrelosti.

Sud razmatra građanske predmete na javnim zasjedanjima, osim, na primjer, kad je riječ o predmetima o pravu na skrb ili pravu na kontakt. Isto tako, sud može proglasiti zasjedanje ili dio zasjedanja zatvorenim jer je to u interesu maloljetne osobe na temelju obrazloženog zahtjeva stranaka ili po vlastitom nahođenju.

Stranke imaju pravo sudu podnijeti obrazloženi zahtjev za brže razmatranje predmeta. Sud zatim razmatra obrazloženi zahtjev.

Ako jedna od stranaka to zatraži, u sudskoj presudi može biti navedeno da su presude ili dijelovi presude o uzdržavanju djeteta i presude ili dijelovi presude u predmetima o pravu na skrb i pravu na kontakt odmah izvršivi.

Ako jedna od stranaka to zatraži, sud donosi presudu kojom se privremeno utvrđuje uzdržavanje djeteta do donošenja presude.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Osobe s niskim prihodima ili ugrožene osobe koje su svrstane u tu kategoriju na temelju postupka utvrđenog zakonodavstvom i osobe koje se nenadano nađu u takvom položaju i financijskoj situaciji koja im onemogućuje da štite svoja prava (zbog prirodne katastrofe, slučajeva više sile ili drugih okolnosti izvan njihove kontrole) ili o

njima u potpunosti skrbi država ili općina (dalje u tekstu „posebna situacija“) imaju pravo zatražiti financijsku potporu za pravnu pomoć.

Ako osoba podnese obrazloženi zahtjev, sud ili sudac razmatra financijsku situaciju pojedinca te ga djelomično ili u potpunosti oslobađa od plaćanja pravnih troškova u državni proračun i obustavlja obvezno plaćanje sudskih troškova u državni proračun ili ih dijeli na rate.

U skladu sa Zakonom o parničnom postupku, podnositelji zahtjeva izuzimaju se od plaćanja sudskih troškova u državni proračun kad je riječ o zahtjevima koji se odnose na naplatu uzdržavanja za dijete.

13 Je li moguće uložiti žalbu protiv odluke o roditeljskoj odgovornosti?

Protiv presude može se žaliti u općem postupku, tj. može se podnijeti žalba regionalnom sudu (*Apgabaltiesa*) ili žalba u vezi s pravnim pitanjem Vrhovnom sudu (*Augstākajā tiesa*).

14 U određenim slučajevima potrebno je obratiti se sudu kako bi se zatražilo izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti. Kojem se sudu trebam obratiti u takvim slučajevima i koji se postupak primjenjuje?

Sudske presude izvršavaju se nakon što stupe na snagu ili odmah ako su proglašene neposredno izvršivima.

Izvršava ih zaprisegnuti sudski izvršitelj.

15 Što trebam učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala i izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici?

Latvijski sudovi priznaju i izvršavaju presude stranih sudova.

Presude stranih sudova priznaju se i izvršavaju u skladu s postupcima utvrđenima Zakonom o parničnom postupku i Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000.

Zahtjev za proglašenje izvršivosti dostavlja se na razmatranje okružnom (ili gradskom) sudu u mjestu stalnog boravka osobe protiv koje se izvršenje traži ili u mjestu stalnog boravka djeteta na koje se izvršenje odnosi. Odluku o proglašenju izvršivosti ili o odbacivanju odluke kojom se proglašava izvršivost donosi sudac pojedinac na temelju podnesenog zahtjeva i priloženih dokumenata u roku od deset dana od datuma podnošenja zahtjeva, bez sazivanja stranaka.

16 Kojem se sudu u ovoj državi članici trebam obratiti radi podnošenja prigovora na priznanje i izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici? Koji se postupak u takvim slučajevima primjenjuje?

Odluka prvostupanjskog suda o priznavanju odluke stranog suda može se osporiti podnošenjem dodatne pritužbe regionalnom sudu, a odluka regionalnog suda može se osporiti podnošenjem dodatne pritužbe Senatu (*Senāts*).

Stranka u predmetu čije je prijavljeno boravište u Latviji ili, ako to nije slučaj, čije je stvarno boravište u Latviji, može podnijeti dodatnu pritužbu u roku od 30 dana od primitka primjerka odluke, a stranka u predmetu čije je prijavljeno boravište ili stvarno boravište nije u Latviji može podnijeti dodatnu pritužbu u roku od 60 dana od primitka primjerka odluke.

17 Koje se pravo primjenjuje u postupku o roditeljskoj odgovornosti ako dijete ili stranke ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Latvija je obvezana Haškom konvencijom od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece te bilateralnim sporazumima o pravnoj pomoći koje je Republika Latvija sklopila s Ruskom Federacijom, Ukrajinom, Republikom Bjelarus, Republikom Uzbekistan, Kirgiskom Republikom i Republikom Moldovom.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

■ Posljednji put ažurirano: 28/01/2025

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.